

БЮЛЕТИН

НАЦИОНАЛНА ФЕДЕРАЦИЯ
НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ НА ИНВАЛИДИ

NATIONAL FEDERATION OF
EMPLOYERS OF DISABLED PEOPLE

София 1000, бул. "Дондуков" № 11; тел.: 02 986 53 09; тел./факс: 02 986 53 00;

e-mail: nfri@abv.bg; <http://www.nfri.bg/>

Година XIX, брой 7 м.юли 2026 г.

В ТОВА ИЗДАНИЕ

1. Новини – стр.1 – стр.11
2. Проекти и програми – стр.11– стр.12

НОВИНИ

Специализираните предприятия и устойчивата заетост на хората с увреждания – нов експертен анализ на НФРИ

Каква е реалната роля на специализираните предприятия за устойчивата заетост на хората с увреждания? Какви са бариерите пред тяхното развитие и достатъчна ли е съществуващата публична подкрепа?

На тези и други важни въпроси търси отговор новият експертен анализ на Националната федерация на работодателите на инвалиди (НФРИ) – „Специализираните предприятия и устойчивата заетост на хората с увреждания. Анализ на състоянието, бариерите пред развитието и препоръки

за усъвършенстване на публичната подкрепа“, разработен през юли 2026 г.

Анализът е резултат от експертната работа на НФРИ и от дългогодишния опит на Федерацията в областта на заетостта на хората с увреждания. В него специализираните предприятия са разгледани не само като стопански субекти, а като специфичен модел за създаване и поддържане на устойчива заетост и адаптирана работна среда.

Материалът разглежда мястото на специализираните предприятия в по-широката екосистема на заетостта, предизвикателствата пред тяхното развитие, влиянието на икономическите условия и реалното прилагане на съществуващите механизми за публична подкрепа.

Какво показва анализът?

Една от основните констатации е, че специализираните предприятия имат доказана роля за осигуряването на устойчиви работни места за хора с увреждания, но функционират в среда на сериозни икономически и административни ограничения.

Преобладаващата част от предприятията са микро- и малки предприятия и разполагат с ограничен финансов, административен и експертен капацитет. В същото време те са силно повлияни от последиците от пандемията, инфлацията, нарастващите производствени разходи и ограничените възможности за инвестиции.

Особено важен извод е, че ниската активност при кандидатстване по част от механизмите за подкрепа не следва автоматично да се приема като липса на интерес от страна на предприятията. Анализът идентифицира конкретни обективни бариери – административни изисквания, необходимост от съфинансиране, ограничен финансов ресурс и други фактори, които могат да възпрепятстват участието на микро- и малките предприятия.

Наред с проблемите анализът показва и наличието на предприятия с добри практики и устойчиви резултати, които демонстрират потенциала на сектора, когато е налице подходяща среда и адекватна подкрепа.

Какво предлага НФРИ?

На основата на направения анализ Федерацията формулира конкретни препоръки за усъвършенстване на публичната подкрепа. Сред тях са:

- актуализиране на финансовите параметри на програмите в съответствие с икономическите условия и реалните разходи на предприятията;
- облекчаване и прецизиране на административните процедури, особено за микро- и малките предприятия;
- по-гъвкави механизми по отношение на съфинансирането;
- подкрепа за технологично обновяване, дигитализация и развитие на нови икономически дейности;

- развитие на услуги за подкрепена заетост – коучинг, адаптиране на работни места и трудово наставничество;
- по-добро свързване между работодатели, услуги за заетост, образование и професионално обучение;
- разширяване на възможностите за подкрепа на специализираните предприятия за маркетинг, иновации, дигитални, социални и зелени технологии, обновяване на материалната база и други дейности;
- подкрепа не само за създаването на нови работни места, но и за запазването на вече съществуващата заетост на хората с увреждания.

Сред ключовите позиции на НФРИ е и необходимостта да бъде съхранен специализираният характер на мярката по чл. 49 от Закона за хората с увреждания, като се запази нейният фокус върху предприятията, регистрирани по закона.

Устойчивата заетост е повече от създаването на ново работно място

Един от важните акценти в анализа е необходимостта разбирането за успешна политика по заетостта на хората с увреждания да се разшири.

Устойчивата заетост не се измерва единствено с броя на новосъздадените работни места. Тя включва способността на човека да остане на работа, да се развива и да бъде пълноценно включен в трудовия процес, както и способността на работодателя да поддържа подходяща работна среда.

В този контекст специализираните предприятия имат специфична и значима роля. Те съчетават икономическа дейност със социална функция и създават условия за трудова реализация на хора, за които достъпът до стандартния трудов пазар често е по-труден.

С анализа Федерацията поставя във фокуса не само проблемите на специализираните предприятия, а и необходимостта от по-добро съответствие между публичните политики и реалните условия, в които те работят.

Подкрепата за специализираните предприятия следва да се разглежда не като разход, а като инвестиция в устойчивата заетост, местната икономика и социалното приобщаване.

НФРИ ще използва резултатите и препоръките от анализа в своята последваща експертна работа и в диалога с институциите по отношение на политиките за заетост и подкрепа на хората с увреждания.

Пълният анализ „Специализираните предприятия и устойчивата заетост на хората с увреждания“ е разработен от НФРИ през юли 2026 г. и представлява експертна основа за обсъждане на необходимите промени в механизмите за публична подкрепа и за укрепване на устойчивостта на сектора.

П О К А Н А

**НФРИ кани своите членове да се включат като изложители
в Четиринадесетия международен форум по социална
икономика**

НФРИ отправя покана към своите членове да се включат като изложители в Изложението на стоки и услуги, произведени от социални предприятия и кооперации, което ще се проведе на 14 и 15 октомври 2026 г. в Интер Експо Център – София, в рамките на Четиринадесетия международен форум по социална икономика.

За участието в изложението не се заплаща такса за участие, а изложбената площ се предоставя безвъзмездно.

Форумът, организиран от Националния съюз на трудово-производителните кооперации с подкрепата на Министерството на труда и социалната политика, за първи път ще се проведе в международен формат.

В рамките на събитието ще се проведе международна конференция на тема „Трудово-производителните кооперации и социалните предприятия в променящата се икономическа и социална среда“ на 14 октомври 2026 г. В конференцията са поканени да вземат участие членовете на НФРИ, независимо дали ще вземат участие или не като изложители.

Очаква се участието на представители на европейски и национални институции, международни организации, местната власт, бизнеса, академичните среди, социалните предприятия и трудово-производителните кооперации.

За предприятията, членове на НФРИ, това е възможност да представят своите продукти и услуги, да популяризират дейността си и да представят успешните модели на социално предприемачество и заетост на хора с увреждания в тях.

Заявка за участие се подава на е-пощата на НФРИ nfri@abv.bg в свободен текст до 25 август 2026 г.

НФРИ участва в среща със заместник-министъра на здравеопазването

Председателят на НФРИ взе участие в среща на национално представителните организации на хората с увреждания със заместник-министъра на здравеопазването д-р Ивиан Бенишев на 16 юли т.г. в гр.София. На срещата бяха обсъдени приоритетни проблеми в областта на здравеопазването, засягащи пряко хората с увреждания.

В рамките на срещата бяха поставени три основни групи въпроси:

Лекарствена политика – беше обсъдена необходимостта от механизми, които да гарантират непрекъснат достъп до съвременно лечение за хората с увреждания.

Медицински изделия и помощни средства – беше поставен въпросът за практическото прилагане на Наредба № 7 от 31 март 2021 г. и възможностите за включване на нови заболявания и увреждания в списъка на медицинските изделия и помощните средства, заплащани от НЗОК. Подчертано беше, че медицинските изделия са необходима част от лечението, рехабилитацията и независимия живот на хората с увреждания.

ТЕЛК и НЕЛК – обсъдени бяха продължаващите затруднения, свързани със сроковете за освидетелстване, нееднаквото прилагане на нормативната уредба, административната тежест и забавянето на решенията, които могат да доведат до прекъсване на права и достъп до необходимата подкрепа. Отново беше поставен въпросът за въвеждането на ICF (Международната класификация на функционирането, уврежданията и здравето) като подход за оценка, който отчита функционирането на човека и способността му да участва в ежедневието, а не единствено медицинската диагноза и процента трайно намалена работоспособност.

В срещата беше изразена готовност от страна на национално представителните организации за активно участие в процеса чрез представяне на конкретни предложения за законодателни и нормативни промени.

Заместник-министър д-р Ивиан Бенишев информира участниците, че през септември в Министерството на здравеопазването ще бъдат организирани работни групи по основните проблемни области, които ще започнат съвместна работа с национално представителните организации за актуализиране на нормативната уредба.

НФРИ ще следи развитието на процеса и ще информира своите членове за предприетите действия и резултатите от работата на работните групи.

Европа преразглежда правилата за държавните помощи: D-WISE настоява за по-силна подкрепа за приобщаващата заетост

Европейската комисия извършва преглед на Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО) – основен инструмент на европейската рамка за държавните помощи. Действащият регламент е в сила до 31 декември 2026 г., като приемането на преработения регламент се очаква до края на 2026 г.

В рамките на този процес D-WISE Network, в която НФРИ е член, представи своя позиция с предложения за по-добро отразяване на специфичните потребности на хората с увреждания и на предприятията, които създават и поддържат заетост за тях.

Сред поставените от D-WISE въпроси е необходимостта от актуализиране на европейските правила и определения, свързани със „защитената“ заетост в ОРГО, така че те да бъдат съобразени със съвременните подходи, основани на правата на хората с увреждания. Мрежата открии като доказан модел, съответстващ на Конвенцията за правата на хората с увреждания социалните предприятия за интеграция на работното място (D-WISE).

D-WISE Network настоява европейската рамка за държавните помощи да отчита специфичните за уврежданията бариери и изрично да подкрепя приобщаващите модели на заетост в рамките на социалната икономика, като заедно с това да се гарантира, че помощта допринася не само за достъпа до работа, но и за развитието на уменията.

Особено важно е предложението при определянето на допустимата подкрепа да се вземат предвид допълнителните бариери и разходи, които възникват при осигуряването на устойчива заетост на хората с увреждания.

Защо това е важно за специализираните предприятия?

Предстоящият преглед на ОРГО е от значение за България, тъй като европейската рамка за държавните помощи има пряко отношение към възможностите за разработване и финансиране на национални мерки за подкрепа на предприятията и заетостта.

За НФРИ това е важна тема именно защото специализираните предприятия функционират в конкурентна икономическа среда, като едновременно с това изпълняват значима социална функция.

НФРИ следи процеса в рамките на участието си в D-WISE Network и ще информира своите членове за развитието на европейската рамка и отражението ѝ върху възможностите за подкрепа на заетостта на хората с увреждания в България.

D-WISE участва в европейския диалог за бъдещия Акт за качествени работни места

Качествената и устойчива заетост на хората с увреждания е сред темите, по които D-WISE Network участва в диалога с европейските институции във връзка с подготовката на бъдещия Акт за качествени работни места.

D-WISE поставя въпроса за необходимостта бъдещата европейска инициатива да отчита ролята на предприятията за трудова интеграция (WISE – Work Integration Social Enterprises) и на други приобщаващи работодатели за създаването и поддържането на качествени работни места за хора с увреждания.

Сред акцентите са необходимостта от съобразяване на европейските политики с член 27 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, както и от признаване и подкрепа на различните модели, чрез които хората с увреждания могат да получат достъп до устойчива и качествена заетост.

D-WISE подчертава значението на целенасоченото финансиране и увеличаване на подкрепата за работодателите, които създават приобщаваща заетост.

Като член на D-WISE Network, НФРИ е част от европейския професионален обмен по тези въпроси. Това дава възможност опитът и позициите на българските специализирани предприятия и работодатели да бъдат представяни в европейския диалог, а информацията за развитието на европейските политики да достига своевременно до членовете на Федерацията.

Развитието на европейската политика за качествени работни места е тема, която НФРИ ще продължи да следи, предвид прякото ѝ значение за бъдещите политики и механизми за подкрепа на заетостта на хората с увреждания.

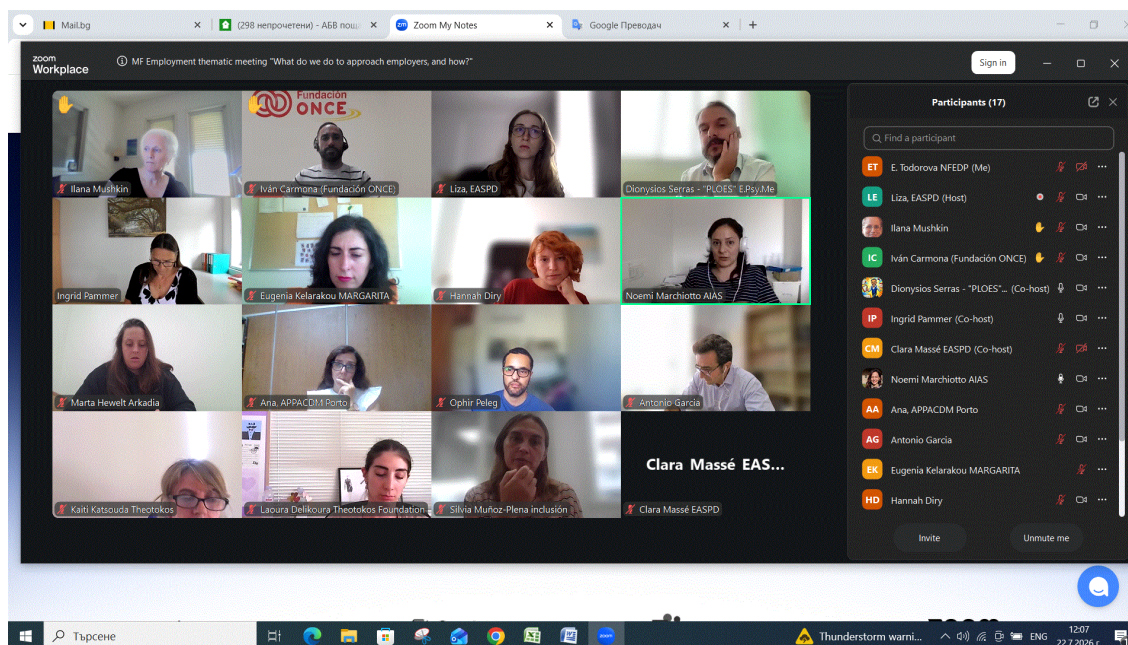
Мрежата D-WISE е международно партньорство, насърчавано от Fundación ONCE, с цел да проучи и повиши осведомеността относно ролята на сектора на социалната икономика (т. нар. социални предприятия за трудова интеграция, WISE) за създаването на работни места и улесняването на трудовото приобщаване на хора с увреждания в Европа.

Националните партньорски организации включват [Fundación ONCE](#) (Испания), [APF France handicap](#) (Франция), [Cedris](#) (Холандия), [Groep Maatwerk](#) (Белгия), [Samhall](#) (Швеция), [ZIPS](#) (Словения), [OSVIT](#) (Хърватска), [NFRI](#) (България), [SOTEK Foundation](#) (Финландия), [ADV Румъния](#) (Румъния) и [Diaplous](#) (Гърция).

НФРИ участва в европейска дискусия за ангажирането на работодателите

На 22 юли 2026 г. председателят на НФРИ взе участие в тематична онлайн среща на членовете на Комитета по заетост на Европейската асоциация на доставчиците на услуги за хора с увреждания, посветена на една от най-практичните теми в областта на включването на хората с увреждания в заетост – как се подхожда към работодателите и какво работи на практика.

Срещата беше организирана като част от поредица тематични дискусии, насочени към споделяне на практически опит между членовете на мрежата. Във фокуса на първата среща беше поставено ангажирането на работодателите – от първоначалния контакт до изграждането на устойчиво партньорство.

Участниците обмениха опит по въпроси като: как се идентифицират потенциални работодатели, какво послание работи при първия контакт, как се разбират реалните потребности на работодателя и как се представя заетостта на хората с увреждания – като социална отговорност, бизнес полза, част от политиките за многообразие и приобщаване или като комбинация от всички тях.

Специално внимание беше отделено и на притесненията на работодателите и необходимата подкрепа преди, по време и след назначаването на човек с увреждане, както и на въпроса как еднократното назначаване може да се превърне в дългосрочно партньорство.

За НФРИ темата е особено актуална, тъй като устойчивата заетост не зависи единствено от наличието на подходящ кандидат, а и от готовността на работодателя, разбирането на неговите потребности и наличието на подходяща подкрепа.

Участието в подобни международни формати дава възможност на НФРИ да следи европейските практики, да споделя опита на българските работодатели и специализираните предприятия и да обогатява експертната си работа по една от ключовите теми – създаването и задържането на устойчива заетост за хората с увреждания.

НАЦИОНАЛНА ФЕДЕРАЦИЯ
НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ
НА ИНВАЛИДИ

АГЕНЦИЯ
ЗА ХОРАТА
С УВРЕЖДЕНИЯ

ПРОЕКТ:
УСТОЙЧИВ БИЗНЕС С КАУЗА – ИНОВАЦИИ, ТЕХНОЛОГИИ И ВКЛЮЧВАНЕ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

НФРИ успешно приключи два проекта Устойчив бизнес с кауза – иновации, технологии и включване на хора с увреждания“

НФРИ успешно приключи изпълнението на проекта Устойчив бизнес с кауза – иновации, технологии и включване на хора с увреждания“, финансиран от Агенцията за хората с увреждания (АХУ).

В рамките на проекта беше реализиран Националният форум „Устойчив бизнес с кауза“, проведен на 26 юни 2026 г., който събра представители на специализирани предприятия, работодатели, организации на хора с увреждания, институции и експерти за обмен на опит и обсъждане на възможностите за развитие на устойчива и приобщаваща заетост.

Изпълнението на проекта е отчетено успешно.

НФРИ благодари на всички партньори и участници, допринесли за успешното реализиране на инициативата.

НФРИ участва в събитие по проекта „Говорим с жестове, мислим с емоции“

На 16 юли 2026 г. в София К. Иванова, консултант подкрепена заетост, взе участие в събитие по проекта „Говорим с жестове, мислим с емоции“, реализиран в партньорство между Съюза на глухите в България и Фондация „Развитие и Интеграция“.

Проектът реализиран с подкрепата на Агенцията за хората с увреждания поставя във фокуса си една важна, но често подценявана тема – разпознаването, разбирането и изразяването на емоциите чрез българския жестов език.

По време на събитието участниците обсъдиха различни емоционални състояния, както и начините, по които те могат да бъдат разпознавани и изразявани чрез жестов език.

Силвана Павлова, председател на Фондация „Развитие и Интеграция“, представи

основни аспекти от работата по проекта и акцентира върху необходимостта емоционалната комуникация да бъде разбираема и достъпна за хората с увреден слух.

В рамките на дискусията беше поставен и важният въпрос за различното възприемане на емоционалното изразяване. По-изразителната мимика и жестовете понякога могат да бъдат погрешно интерпретирани от чуващите хора като проява на агресия. Всъщност това е естествен начин на комуникация и част от особеностите на визуално-жестовия език.

Темата има значение и отвъд непосредствената работа с деца и семейства. Разбирането на особеностите на комуникацията с хората с увреден слух е важна предпоставка за по-добро включване в образованието, професионалната среда и

обществения живот. За работодателите и колегите в предприятията това означава по-добро разбиране на различните начини, по които човек може да общува и да изразява своите емоции.

Участието на НФРИ в подобни инициативи е част от стремежа на Федерацията да следи и подкрепя добрите практики, които допринасят за по-достъпна комуникация, по-добро разбиране на хората с увреждания и по-пълното им включване в обществения и професионалния живот.

ПРОЕКТИ И ПРОГРАМИ

„Заетост без бариери“ – възможност за работодателите да наемат безработни лица над 55 години на субсидирани работни места

Агенцията по заетостта изпълнява проект **BG05SFPR002-2.018-0001 „Заетост без бариери“**, финансиран по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021–2027 г. Проектът е насочен към активното приобщаване и повишаване на пригодността за заетост на лица от уязвими групи и ще се изпълнява до **31 декември 2029 г.**

Какво е важно за работодателите от мрежата на НФРИ?

По публикуваните условия **частните работодатели и търговските дружества с общинско участие, които не са общински предприятия по чл. 52 от Закона за общинската собственост, могат да участват по поддейност 3.4.**

Тя предвижда **субсидирана заетост на безработни лица над 55 години за период до 24 месеца**, при спазване на условията на проекта и до момента на придобиване на право на пенсия съгласно приложимите разпоредби.

Допустими са всички работодатели, които самостоятелно наемат работници или служители по трудово правоотношение.

Какво трябва да направи работодателят?

1. Да определи подходящо свободно работно място за лице над 55 години.

2. Да се обърне към съответната **Дирекция „Бюро по труда“** по месторабота и да получи актуална информация за условията и наличните възможности по проекта.

3. Да подаде заявка и необходимите приложения чрез **Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ)/Средата за електронен обмен на съобщения (СЕОС)** към съответното Бюро по труда.

4. При одобрение да назначи лицето при условията на проекта и да осигури предвидената подкрепа, включително **ментор**.

5. Да има предвид изискванията за запазване на заетостта след приключване на субсидирания период.

Важно за работодателите на хора с увреждания

Въпреки че проектът „Заетост без бариери“ включва отделна поддейност **3.3 за лица с трайни увреждания за период до 24 месеца**, по публикуваните условия допустимите работодатели по тази поддейност са **общини, райони на общини с районно деление, общински предприятия по чл. 52 ЗОС и органи на централната и териториалната администрация**.

Следователно **работодателите от мрежата на НФРИ, които не попадат в тези категории, не могат да кандидатстват по поддейност 3.3.**

НФРИ ще следи практическото изпълнение на проекта и ще информира своите членове при промяна на условията или при публикуване на нови възможности за работодателите.

екипът на НФРИ